

Remissyttrande gällande Transportstyrelsens förslag till föreskrifter om kulturhistoriskt intressanta luftfartyg (dnr TSF 2019-71)

Statens försvarshistoriska museer (SFHM) anser att Transportstyrelsens initiativ, som syftar till att underlätta för de föreningar och privatpersoner som ägnar sig åt att bevara äldre luftfartyg luftvärdiga, är mycket positivt. SFHM har dock följande synpunkter på innehållet.

Inom Transportstyrelsens marina verksamhet används begreppet ”traditionsfartygsklassning”, även benämnt ”T-klassning” i dagligt tal. Detta begrepp verkar ha uppkommit med samma syfte som ”kulturhistoriskt intressant” i förslaget till föreskrifter. SFHM anser att flera begrepp som i grunden avser samma sak kan orsaka förvirring, och föreslår därför att begreppen ensas av pedagogiska skäl. Ett kulturhistoriskt intressant luftfartyg skulle då istället kallas traditionsluftfartyg.

Genomgående i remissunderlaget anges att den som äger ett luftfartyg kan ansöka om kulturhistorisk klassning. SFHM vill rikta uppmärksamheten mot att ägare och operatör inte nödvändigtvis är samma person eller organisation. Exempelvis förvaltar SFHM genom Flygvapenmuseum flera luftvärdiga flygplan och helikoptrar, som lånas ut till olika föreningar med operatörsansvar. Operatören ansvarar för alla kostnader och är därför den som har nytta av sänkta avgifter från Transportstyrelsen. SFHM föreslår därför att ”den som äger ett luftfartyg” omformuleras till ”den som äger eller opererar ett luftfartyg”.

SFHM ställer sig frågande till att kulturhistoriska bedömningar utförs av Transportstyrelsen, då det inte ingår i myndighetens ansvarsområde. SFHM föreslår istället att bedömningarna görs av en referensgrupp, som kan bestå av extern kompetens, där Flygvapenmuseum gärna ingår.

I §4.1 anges att endast luftfartyg som är minst 75 år ska kunna klassificeras som kulturhistoriskt intressanta. SFHM anser att gränsen på 75 år riskerar att utesluta många kulturhistoriskt viktiga luftfartyg. Istället föreslår SFHM en gräns på 65 år eller äldre, vilket skulle innebära att regelverket omfattar

fler av de kulturhistoriskt intressanta luftfartygen, utan att antalet därmed blir ohanterligt stort.

SFHM uppfattar att texten i §5 kan tolkas som att det första villkoret är obligatoriskt medan det räcker att uppfylla ett av villkor 2 och 3. Det skulle i så fall innebära att endast militära luftfartyg kan klassificeras som kulturhistoriskt intressanta, om de är yngre än 75 år. För att undvika sådana tolkningar föreslår SFHM att texten formuleras om.

§5 nämner inte unicitet som ett kriterium. Ett luftfartyg av en viss typ, där endast något enstaka luftvärdigt exemplar finns kvar i världen, bör kunna klassificeras som kulturhistoriskt intressant även om individen är yngre än 75 år. SFHM föreslår därför att ett kriterium för unika luftfartyg läggs till i §5.

Beslut i ärendet har fattats efter föredragning av Marie Andersson, intendent Flygvapenmuseum. I ärendets slutliga handläggning har Torsten Nilsson, stf. museichef Flygvapenmuseum, Linnéa Holmberg Wensby, tf. enhetschef Flygvapenmuseum samt Per Björkqvist, flygtekniker Flygvapenmuseum, deltagit.

Magnus Hagberg
Överintendent
Statens Försvarshistoriska museer

Noomi Eriksson
Museichef
Flygvapenmuseum